Jaargang 1 - nr. 4 - 24 februari 2026

HERVORMD-GEREFORMEERD CALVINISME

Blad voor kerkgeschiedenis en theologie

In dit nummer : Bespreking Calvijn’s Hebreeën 13, Romeinen 15 en Handelingen 19, en De Utrechtse bijbel van de jaren 1920-1940

BESPREKING CALVIJN’S HEBREEËN 13, ROMEINEN 15 EN HANDELINGEN 19

‘Waakt u tegen pluimstrijken in traagheid,’ stelde Calvijn in zijn verklaring van Hebreeën 13, ‘en legt u toe op de vlijt.’

Calvijn roept op tot de strijd tegen schijngodsdienst en gemaksgodsdienst, de vormengodsdienst. De arbeid in deze strijd moet ten bloedens toe zijn, stelt Calvijn. Het is de strijd tegen siergodsdienst, waarbij ook een sier-Jezus hoort. Calvijn gaat er soms hevig tegen tekeer en haalt dan alles uit de kast. Hij noemt het een strijd tegen een kerk die tot keuken is geworden.

Calvijn noemt dat de leer bezegeld moet worden met je eigen bloed in de strijd. (Verkl. :7) Calvijn stelt dat het lijden diep genoeg moet gaan om de zielsziekten uit te roeien. We kunnen wijzen op de pin door het vlees van Paulus.

Het leert de mens matigen en in matigheid te leven, opdat de ziel van de mensen niet wordt aangetast door buitensporige rijkdom om daardoor misleid te worden.

In zijn commentaar op Romeinen 15 stelt Calvijn dat Paulus niet kwam om de genade te verkwisten, maar te nuanceren. We kunnen stellen dat men moet weten wat genade en geloof in hun Aramese diepte betekenen, want met deze schuiltermen wordt veel misbruik gepleegd. Men is daardoor aan de religieuze drugs gegaan, verschaft door het drugskartel wat ook door de kerk werkt. Vaak wordt dit door fanatieke leken aangewakkerd die iets hebben gehoord en ermee weglopen om de jeugd te verderven. Vandaar dat het belangrijk is dat predikanten voldoende geschoold zijn, opdat zij niet als drugsbaronnen functioneren.

Calvijn’s boeken brengen hier genoeg diepte in, als men durft dieper te gaan en niet wordt verdwaasd door de populaire Calvijn die men van hem heeft gemaakt.

Bij Calvijn is er niet zomaar genade, niet zomaar geloof, maar hij wijst op het pad van afsterving en afstemming. Het is dus ook niet een simpel iets van goede werken, want die zijn vaak bedriegelijk. De mens moet het gladiatorpad op in de leer van Calvijn, en dat is het pad van de pelgrims, de profeten en de martelaren. Zo werd dit ook door de gereformeerde vaderen gepredikt. Men mocht niet inpassen. Men moest geheel anders zijn. Men moest de dwaasheid van het evangelie leren. Calvijn hamerde erop dat hierin degelijke opleiding moest zijn, dat men moest gaan tot de geopenbaarde kennis, en dat men het niet mocht forceren. IJdele nieuwsgierigheid lag op de loer. Er waren andere belangrijke dingen. Men moest voor de kennis werken, en diep gaan, de leer bezegelen met hun eigen bloed.

Zij die niet lijdzaam en bevindelijk waren zouden afdwalen in misleiding, doordat de pin niet diep genoeg was gegaan en de zondemacht in hen niet was doorboort, en zo zouden ze door blijven zeulen met hun zielsziekten. Calvijn riep op tot volharding op het smalle, sobere en bittere pad. Het was een bitter lijden wat medicijn was tegen de sluwe bedrieglijkheden van het vlees. Het vlees was bedreven in religieuze schijn, door Calvijn als ijdelheid aangemerkt.

Men had teveel. Er moesten weer lekken geslagen

worden, anders zou de ziel afdrijven. Calvijn liet het belang van het lijden zien. Dat lijden moest chronisch zijn, niet kort en krachtig, want dan zou het vlees niet kunnen sterven. Men werd veelal door zaaddrift gedreven, en die was kortaf, heethoofdig en zelfverzekerd. Ook in Calvijn zelf bespeuren wij soms deze zaaddrift nog, de erfenis van de zaaddriftige kerk, maar Calvijn streed ertegen. Soms had hij zijn vlagen.

Al met al brengt hij ook de leer des hemels, voornamelijk in zijn bijbelverklaring. Dit is nodig om heel wat van de Institutie weer recht te zetten, alhoewel we er soms ook weer de Institutie doorheen zien. Vandaar dat diepere exegese belangrijk is. In de leer van Calvijn had genade zijn plaats en geloof, maar hij waarschuwt tegen bijgeloof en bijgenade. De mensen verzonnen dat om hun gemaksafgod te kunnen dienen van mensenbehagenis en menseneer. Dat was hun verzekering, niet de verzekering van het woord en de hemelse kennis. Men ging liever de grenzen over om toch nog te kunnen bemachtigen wat men wilde. Dat was wat de zaaddrift was, de vrucht van het nemen van het verbodene. Men moest tegen de zaaddrift strijden, maar men onderwierp zich aan de zaaddrift en maakte een markt ervan. De mens wilde geen strijder worden, maar een marketeer. En dat ging zer bedriegelijk, want het ego werd zo niet gedood maar op een voetstuk gezet, ook in de kerk. Paulus wees erop, en ook Calvijn wees erop, zoals de andere gereformeerde vaderen. Ook zij moesten nog loskomen van hun zaaddrift. Er was meer kennis nodig omtrend deze dingen.

Calvijn bespreekt de absolute dwaasheid van het vleselijke leven, en hoe Paulus een bedreiging was voor het vlees. In zijn bespreking van Handelingen 19 stelt Calvijn dat Paulus nergens anders beter werd ontvangen dan in Efeze, maar dat na drie maanden van prediking er verharding optrad en goddeloosheid. Calvijn stelt dat de hemelse leer dat opwekt bij het vlees, zodat het verborgen venijn naar buiten komt. Paulus scheidde toen de discipelen af, opdat ze niet aangestoken zouden worden door onherstelbare verharding, en het woord mocht niet voor de zwijnen geworpen worden. Men deed niks met de vermaningen van Paulus. Hij trok toen naar de leerschool van Tyrannus, om de zwakken onderricht te geven. De schapen waren nu van de bokken gescheiden. In zijn Efeze brief richt hij zich op het overblijfsel van Efeze.

VAN DE UTRECHTSE BIJBEL VAN DE JAREN 1920-1940

Genesis 1:14 laat in de Utrechtse bijbel (Obbink-Brouwer bijbel) van 1948 zien dat God door hemellichten aan het hemelgewelf scheiding maakte tussen dag en nacht, en tot aanduiding van feesttijden. Dat staat er zo niet in de NBG en SV, maar wel in de Leidse vertaling van 1914. Nu, dit is belangrijk want het gaat hier om geestelijke inzichten, niet zomaar letterlijke lichten op zich. Het is een grensgevoeligheid, die nodig is om niet overmatig feest te vieren, want dan zou men meelachen met de vijand en zo onder het oordeel komen. Vandaar dat de feesten gematigd en gericht dienen te zijn.

Opmerkelijk is ook de vertaling van de Utrechtse bijbel van Psalm 1. Er wordt namelijk gezegd : ‘die in des Heeren vreze zijn behagen vindt.’ Dat komt niet voor in de SV en de NBG. Ook niet in de Leidse vertaling. De Utrechtse bijbel, een hervormde bijbel, begon in de 1920-er jaren op te zetten en was een schakel tussen de SV en de NBG (1951).

De Utrechtse bijbel van 1948 is een verkorte uitgave. Toch hielden velen vast aan de SV, en toen de NBG kwam stroomden velen daar naartoe. In 2023 kwam er de RV-Bijbel die een geheel andere indeling gaf en die een geheel nieuwe bijbel was, maar wel refereerde aan de oude bijbel. Vele thema’s worden daar verder uitgewerkt. Is een nieuwe bijbel nodig ? Sommigen menen van wel aan de hand van teksten uit de oude bijbel. Paulus gaf aan dat ze toendertijds

alleen nog maar deels profeteerden. (1 Korinte 13) Jezus gaf aan dat ze in die tijd voor een heleboel nog niet klaar waren, het nog niet zouden kunnen verdragen, en daarom zou men moeten wachten op de volle waarheid. (Johannes 16) Ook sprak Jezus dat er grotere werken na hem zouden gebeuren. (Johannes 14) Dan zijn er ook de vele teksten in Openbaring en Daniël die wijzen op de komst van de nieuwe bijbel met nieuwe namen, als het verborgen manna, het boek des levens, het ontzegelde boek, oftewel de witte steen voor de overwinnaars. Er werden nieuwe hemelse boeken geopend. In deze dagen bevinden we ons nu. In 2024 werd er een nieuwe catechismus aan toegevoegd.

We zien in de kerkgeschiedenis dus deze lijn :

SV
LV (Leidse vertaling, 1914)
UV (Utrechtse vertaling, 1927)
NBG (1951)
RV (Rodenberg Versie, de nieuwe bijbel, 2023/24)

De RV-Bijbel ontstond in de periode 1970-2023/24. De fundamenten ervan lagen al in de zeventiger, tachtiger en negentiger jaren. Deze bijbel ligt overigens dichter bij de grondteksten van de oude bijbel dan de gewoonlijkse westerse vertalingen van de oude bijbel, ook al is het een geheel nieuwe bijbel met nieuwe namen. nieuwe bijbelboeken. Ook veel namen uit de oude bijbel komen er weer in voor, en worden verder uitgewerkt en uitgediept. Eén van de basissen en opmerkelijkheden van de RV-bijbel is dat het verklaart wordt vanuit het Aramees, want dat was de taal die Jezus en de discipelen veelal spraken. Zo gaat deze bijbel niet alleen maar uit van het Grieks. Het wordt wel genoemd en gebruikt, maar het verdringt verder niet het Aramees, wat wel gebeurt is door de gewoonlijkse westerse vertalingen, en vaak was dat ook nog gewoon populair Grieks, niet het originele Grieks.

In de Utrechtse vertaling (1920-er tot 1940-er jaren), waarvan het OT door H. Th. Obbink (1969-1947) en het NT door A.M. Brouwer (1875-1948) vertaald, staat in Johannes 16 : ‘hij zal u in al de waarheid leiden.’ De NBG noemt dat hij de weg zal wijzen tot de volle waarheid. De SV stelt het zoals de Utrechtse vertaling. De Leidse vertaling stelt het meer zoals de NBG. Het komt op hetzelfde neer, dat men moet gaan tot ‘al de waarheid’, tot de ‘volle waarheid’. Dit is stapsgewijs door de kerkgeschiedenis gebeurt. De overwinnaars zouden tot de witte steen gaan waarop een nieuwe naam geschreven staat. Het is belangrijk dat de kerk openstaat voor de nieuwe namen die geopenbaard worden, zoals in het boek des levens. Vandaag de dag zien wij deze profetie in vervulling komen. Het is de tekst van het verborgen manna uit Openbaring 2. Ook in het derde hoofdstuk staat dat God zal komen met een nieuwe naam. Deze naam is voor de overwinnaars over het vlees, en die naam zal in hen geschreven zijn.

Zo kunnen wij in de geschiedenis het heilsplan zien wat God met het volk heeft. Zij worden niet direct overgeleverd aan de volle waarheid, maar het gaat stapsgewijs. Heel voorzichtig laat de Heere het doorschemeren, want de kinderen kunnen teveel niet verdragen. Eerst moeten zij zelf de strijd tegen het vlees aangaan in de leerschool, om het te ontzegelen, en zo tot de hemelse boekrol te gaan, waarin deze dingen geopenbaard zullen zijn.